

Vergaderjaar 2019–2020

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 2639

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 juni 2020

Inleiding

Op 1 mei 2020 heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken een nieuw thematisch ambtsbericht uitgebracht over Guinee. In dit ambtsbericht wordt de praktijk van vrouwelijke genitale verminking en de situatie van (alleenstaande) minderjarigen in Guinee beschreven. Het ambtsbericht actualiseert de informatie over die onderwerpen uit het eerder verschenen algemeen ambtsbericht over Guinee uit 2014. Het huidige ambtsbericht beslaat de periode van juli 2014 tot en met april 2020. De informatie uit het ambtsbericht is voor mij reden om het landgebonden asielbeleid voor Guinee op enkele punten aan te passen dan wel te verduidelijken.

Om de voorgestelde wijzigingen inzichtelijk te maken wordt hieronder eerst uiteengezet wat het huidige beleid t.a.v. Guinee is op de te wijzigen punten:

Huidige beleid

In het huidige landgebonden asielbeleid Guinee is, voor zover thans relevant, neergelegd dat de IND in ieder geval voor de volgende categorieën aanneemt dat het niet mogelijk is de bescherming van de autoriteiten of internationale organisaties te verkrijgen:

- vrouwen die aannemelijk hebben gemaakt dat zij hebben te vrezen voor geweldpleging;
- vrouwen die aannemelijk hebben gemaakt dat zij hebben te vrezen voor genitale verminking.

Dit beleid houdt in dat de IND bij voornoemde categorieën vrouwen in beginsel overgaat tot het verlenen van een asielvergunning, tenzij er individuele omstandigheden zijn waaruit blijkt dat de vrouw zich in Guinee aan geweldpleging of genitale verminking kan onttrekken.

In het huidige landenbeleid staan geen bijzonderheden vermeld met betrekking tot de aanwezigheid in Guinee van een vlucht- en vestigingsalternatief in de zin van paragraaf C2/3.4 Vc 2000.

Met betrekking tot adequate opvang voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) is neergelegd dat voor Guinee in ieder geval geldt dat:

- algemene opvangvoorzieningen niet beschikbaar en/of toereikend zijn; en
- de autoriteiten geen zorg dragen voor de opvang.

Geweldpleging

Het ambtsbericht geeft aanleiding om het beleid ten aanzien van geweldpleging uit te breiden.

Uit het ambtsbericht blijkt dat vrouwen die zich zelfstandig verplaatsen of zich elders vestigen dan hun gebied van herkomst in Guinee risico's lopen op seksueel geweld: uit verschillende passages van het ambtsbericht blijkt dat een vrouw die zelfstandig woont en/of alleenstaand is wordt aangezien voor prostituee.

Daarnaast is mishandeling van kinderen volgens het ambtsbericht een veelvoorkomende vorm van geweld in Guinee. De meeste gevallen van geweld tegen kinderen worden door families genegeerd of op gemeenschapsniveau opgelost. In het ambtsbericht staat verder dat minderjarige slachtoffers van geweld volgens het VN-comité voor de rechten van het kind onvoldoende toegang hebben tot het rechtssysteem, met name in gevallen van seksueel geweld. Dit zou te maken hebben met stigmatisering, onvoldoende kennis en begrip van judiciële procedures, bemiddeling en invloed door ouders en/of publieke of religieuze personen. De VN heeft, volgens het ambtsbericht, aangegeven ernstig bezorgd te zijn over de beperkte bescherming en assistentie die de Guineese overheid biedt aan minderjarige slachtoffers van geweld. Het is mogelijk om aangifte te doen van geweld, maar dit wordt alleen in extreme gevallen gedaan. Ook is er sprake van een lage mate van onderzoek en vervolging van daders. De relevante politieonderdelen die zouden moeten optreden tegen (huiselijk) geweld hebben beperkte materiële, financiële en menselijke middelen en corruptie komt voor. Uit het ambtsbericht blijkt dat rechtsbijstand niet bestaat in Guinee, en dat, afgezien van de regio Conakry, weinig tot geen advocaten beschikbaar zijn om minderjarigen en volwassenen die slachtoffer zijn van geweld bij te staan.

Aan de informatie uit het ambtsbericht verbind ik de conclusie dat het voor minderjarigen die te vrezen hebben voor geweld, net als voor vrouwen, niet mogelijk is de bescherming van de autoriteiten of internationale organisaties te krijgen. De Vc 2000 wordt daarom aangepast om aan te geven dat het beleid over geweldpleging in Guinee ook van toepassing is op minderjarigen die aannemelijk hebben gemaakt dat zij hebben te vrezen voor geweldpleging. Tevens wordt in de Vc 2000 verduidelijkt dat onder geweldpleging ook seksuele geweldpleging wordt verstaan.

Genitale verminking

Het ambtsbericht geeft geen aanleiding tot een inhoudelijke beleidswijziging met betrekking tot genitale verminking. Wel zal in de Vc 2000 verduidelijkt worden dat het beleid ook geldt voor «minderjarige» vrouwen. Uit het ambtsbericht blijkt dat de praktijk van genitale verminking in Guinee in de verslagperiode niet is afgenomen en dat

genitale verminking nog steeds een wijdverbreid gebruik is, dat voorkomt onder vrijwel alle etnische en religieuze groepen en in alle regio's van Guinee. Zowel op het platteland als in de grote steden ligt het percentage besneden vrouwen rond de 95%.¹ De druk vanuit de familie en de gemeenschap om dochters te laten besnijden is volgens het ambtsbericht hoog. Alleen in zeer uitzonderlijke situaties is het voor (minderjarige) vrouwen mogelijk om zich eraan te onttrekken. Gelet op de gemiddeld jonge leeftijd waarop vrouwenbesnijdenis plaatsvindt (tussen de 9 en 14 jaar), wordt in het geldende beleid, om eventuele onduidelijkheden in het toepassingsbereik weg te nemen en om recht te doen aan de praktijk, expliciet opgenomen dat het ook geldt voor minderjarige vrouwen. Deze precisering zal gelet op de staande uitvoeringspraktijk niet leiden tot een uitbreiding van de groep die zich hierop kan beroepen, omdat dit beleid nu ook al van toepassing wordt geacht op minderjarige vrouwen.

Binnenlands beschermingsalternatief

Omdat uit het ambtsbericht blijkt dat de praktijk van genitale verminking en de aanwezigheid van (seksuele) geweldpleging in Guinee wijdverbreid zijn en het alleen in uitzonderlijke gevallen voorkomt dat iemand zich daaraan kan onttrekken of daartegen beschermd kan worden, wordt ook het beleid over het binnenlands beschermingsalternatief gewijzigd. In de Vc 2000 wordt aangegeven dat de IND voor Guinee geen binnenlands beschermingsalternatief aanneemt als is geconcludeerd dat de vreemdeling een gegronde vrees heeft voor genitale verminking of (seksuele) geweldpleging, tenzij uit het individuele dossier blijkt dat de vreemdeling zich elders kan vestigen.

Adequate opvang voor amv's

Het ambtsbericht geeft aanleiding om het beleid, dat in Guinee geen adequate opvangvoorziening aanwezig is, te wijzigen.

Bij het bewerkstelligen van terugkeer van amv's, is het een voorwaarde dat in het land van herkomst sprake dient te zijn van adequate opvang (omschreven in paragraaf B8/6.1 van de Vc 2000). De DT&V tracht eerst om de amv te herenigen met zijn ouder(s), familieleden tot in de vierde graad, of een meerderjarige waarvan uit feiten en omstandigheden is gebleken dat hij/zij adequate opvang kan bieden. Als dat niet lukt wordt bekeken of opvang mogelijk is in een adequate opvangvoorziening. De opvangvoorziening dient in ieder geval naar lokale maatstaven het volgende te bieden:

- onderdak tot de leeftijd van 18 jaar, of tot het moment dat de minderjarige kan worden opgevangen door zijn eigen familie;
- beschikbaarheid van voedsel, kleding en hygiëne;
- toegang tot onderwijsvoorzieningen; en,
- aanwezigheid van medische verzorging.

De groep Guineese amv's voor wie terugkeer aan de orde is, is een relatief groot deel van de amv-caseload van de DT&V (Guinee is een top-5 herkomstland). Doordat in het huidige asielbeleid voor Guinee staat dat algemene opvangvoorzieningen voor amv's niet beschikbaar en/of toereikend zijn, is het in de praktijk niet mogelijk voor de DT&V om aan terugkeer van Guineese amv's te werken als er geen contact gelegd kan

¹ Hierbij dient, volgens het ambtsbericht, rekening gehouden te worden met het gegeven dat de bevolkingsonderzoeken die in Guinee zijn gedaan zijn gebaseerd op de eigen verklaringen van deelnemende vrouwen en de kans daarbij groot is dat respondenten een sociaal-wenselijk antwoord over FGM hebben gegeven.

worden met familie, of als de familie weigert mee te werken aan terugkeer.

Uit het ambtsbericht blijkt echter dat La Maison du Bonheur, een opvanghuis in de regio Conakry, als adequate opvang kan worden aangemerkt. Het opvanghuis wordt gerund door een Franse organisatie en biedt op twee locaties onderdak aan zo'n 70 kinderen, die om uiteenlopende redenen niet door hun familie kunnen worden opgevangen. Het opvanghuis voor kinderen vanaf 4 jaar, waar ongeveer 60 kinderen verblijven, heeft vier slaapzalen voor de kinderen, met elk een eigen kleine badkamer met sanitaire voorzieningen. De kinderen krijgen drie maaltijden per dag. Elk kind heeft zijn eigen kleding. Daarnaast hebben de schoolgaande kinderen vanaf zeven jaar een schooluniform. Kinderen onder de zeven jaar krijgen onderwijs in een leslokaal op het terrein van het opvanghuis, de oudere kinderen gaan naar een privéschool in de buurt. Het opvanghuis beschikt over een thuisapotheek met basismedicijnen. In het geval dat een doktersbezoek aangewezen is, hebben de kinderen toegang tot een eerste lijn zorgpost in de wijk en een kliniek in Conakry. Volgens drie verschillende bronnen van het ambtsbericht zijn de leefomstandigheden in de Maison du Bonheur naar lokale maatstaven goed te noemen.

Gelet op de informatie uit het ambtsbericht, wordt in de Vc 2000 opgenomen dat in Guinee een adequate opvangvoorziening in de zin van paragraaf B8/6.1 van de Vc 2000 aanwezig is. Met deze beleidswijziging wordt het voor de DT&V mogelijk om, als terugkeer naar familie niet mogelijk blijkt te zijn, te bezien of opvang in la Maison du Bonheur wel mogelijk is. De DT&V zal in elke individuele zaak waar feitelijke terugkeer aan de orde is, bekijken of er op dat moment ook daadwerkelijk plek is in het opvanghuis.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol